

Оцінка ефективності впровадження штучного інтелекту в сучасному бізнесі

Олеся Ананьєва

*к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ananyeva@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-9544-7408*

Стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ) став одним із ключових драйверів трансформації сучасного бізнес-середовища. Підприємства різних секторів інтегрують алгоритми машинного навчання, системи прогнозової аналітики, чат-боти та інші інструменти ШІ з метою підвищення продуктивності, оптимізації витрат і покращення якості управлінських рішень.

Обсяг світового ринку штучного інтелекту у 2025 році становить 391 млрд доларів США, а до 2030 року очікується, що він досягне приблизно 1810 млрд доларів США. Значне зростання спостерігається у сегменті програмного забезпечення на основі ШІ, що свідчить про активне комерційне впровадження технологій штучного інтелекту у бізнес-процеси, зокрема в аналітику даних, автоматизацію та клієнтське обслуговування [1].

За даними McKinsey & Company в останні роки спостерігається істотне збільшення питомої ваги компаній, які використовують ШІ, хоча б в одній бізнес-функції. У 2025 р. 88 % респондентів повідомляють про регулярне використання ШІ принаймні в одній бізнес-функції, порівняно з 78 % рік тому [2].

Зростання інвестицій у ШІ обумовлює необхідність визначення реальної цінності, яку технології створюють для бізнесу. Для оцінки ефективності впровадження ШІ недостатньо використовувати лише фінансові показники, оскільки вони відображають тільки частину реального впливу технології на бізнес. Хоча фінансові результати є важливими, ШІ впливає на підприємство значно ширше — на організаційну, соціальну та стратегічну сфери, і цей ефект не завжди можна одразу побачити у фінансовій звітності [3].

За даними McKinsey & Company 39 % респондентів відмічають певний вплив використання технологій ШІ на показник ЕВІТ, і більшість із них стверджують, що менше 5 % показника ЕВІТ їхньої компанії пов'язано з використанням штучного інтелекту. Однак опитані підприємці бачать інші якісні результати для всієї компанії. Більшість із них вважає, що використання штучного інтелекту в їхніх компаніях покращило інновації, а майже половина повідомляє про покращення задоволеності клієнтів [2].

Саме тому для всебічного оцінювання ефекту від впровадження штучного інтелекту необхідно враховувати різні показники — фінансові, організаційні, соціальні та стратегічні. Такий підхід дозволяє не лише виміряти економічний результат, а й оцінити вплив на процеси, клієнтів та розвиток компанії загалом.

Фінансові показники є важливою складовою оцінки ефективності впровадження ШІ, оскільки вони відображають прямий фінансовий результат

використання інноваційних технологій, дозволяють визначити, наскільки впровадження ШІ сприяло зростанню вартості бізнесу, підвищенню прибутковості та зниженню витрат. До основних фінансових показників варто віднести: ROI (рентабельність інвестицій в ШІ); строк окупності інвестицій; зниження витрат; зростання доходів; приріст продуктивності; зниження фінансових ризиків.

Організаційні показники відображають зміни у структурі управління, взаємодії підрозділів, якості процесів та загальному функціонуванні підприємства після впровадження інтелектуальних технологій. На відміну від фінансових, організаційні показники фокусуються на тому, як ШІ трансформує управлінську модель, комунікації та рівень автоматизації. Організаційна ефективність визначає здатність підприємства оптимально використовувати свої ресурси, скорочувати операційні бар'єри та забезпечувати безперебійність роботи завдяки інтеграції ШІ.

Соціальні показники відображають вплив впровадження штучного інтелекту на працівників, корпоративну культуру, взаємодію всередині колективу та соціально-трудова умови. Вони зосереджуються на рівні задоволеності працівників, розвитку їхніх компетенцій, адаптації до змін та соціальній стабільності на підприємстві. Ефективна інтеграція ШІ можлива лише тоді, коли технологічні зміни позитивно впливають на персонал і не викликають опору, конфліктів чи погіршення умов праці.

Стратегічні показники оцінюють довгостроковий вплив штучного інтелекту на розвиток підприємства, його ринкові позиції, інноваційний потенціал та здатність до адаптації у швидкозмінному середовищі. Вони демонструють, наскільки впровадження ШІ наближає компанію до її стратегічних цілей, підсилює конкурентоспроможність та формує нові можливості для масштабування бізнесу.

Отже, впровадження технологій штучного інтелекту стає одним із ключових чинників модернізації сучасних підприємств, забезпечуючи підвищення продуктивності, оптимізацію витрат і вдосконалення управлінських процесів. Аналіз динаміки ринку та результатів провідних аналітичних компаній свідчить про стрімке зростання масштабів використання ШІ у світовому бізнес-середовищі, що зумовлює зростання інвестицій у відповідні рішення. Водночас оцінка ефективності впровадження ШІ не може обмежуватися лише фінансовими показниками, оскільки вони відображають лише частину цінності, що створюється завдяки ШІ. Реальний ефект охоплює також організаційні зміни, соціальний вплив та стратегічні переваги, які формують довгострокову конкурентоспроможність підприємства.

Ключові слова: штучний інтелект; ефективність; бізнес.

Список використаних джерел

1. Крамар С. 50 нових фактів про ШІ: глобальні тренди, бізнес-використання та прогнози. Galera News. 2025. URL: <https://galera.news/50-novykh-faktiv-pro-shi-hlobalni-trendy-biznes-vykorystannia-ta-prohnozy-11655/>
2. The state of AI in 2025: Agents, innovation, and transformation. McKinsey & Company. URL:

https://www.mckinsey.com/capabilities/quantumblack/our-insights/the-state-of-ai?utm_source=-chatgpt.com

3. Ананьева О.О. Діагностика ефективності впровадження штучного інтелекту в діяльність підприємств ІТ-сектору. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. Серія: Економіка, психологія та управління. 2025. № 5. <https://doi.org/10.54929/3041-2390-2025-05-01-11>.